

A nagy felhajtás háttérében

A hidrogén közfinanszírozása
Közép- és Kelet-Európában

Bankwatch
Network

Magyar
Természetvédők
Szövetsége
Föld Barátai Magyarország

2024. december

Szerzők

Johanna Kuld

CEE Bankwatch Network

Magyarország

Galambos Eszter

Magyar Természetvédők Szövetsége (MTVSZ)

Lengyelország

Diana Maciąga

Polska Zielona Sieć (Lengyel Zöld Hálózat)

Románia

Raluca Petcu

Bankwatch Románia

Köszönetnyilvánítás

Gligor Radečić

CEE Bankwatch Network

Pippa Gallop

CEE Bankwatch Network

Botár Alexa

Magyar Természetvédők Szövetsége

A kiadvány nem tartalmazza Lengyelország és Románia fejezeteket. Az eredeti szöveg megtekinthető: https://bankwatch.org/wp-content/uploads/2024/10/2024_10_31_Looking-beyond-the-hype_public-funding-of-hydrogen-in-central-and-eastern-Europe.pdf

Ez a kiadvány az Európai Unió pénzügyi támogatásával készült. Tartalmáért kizárólag a szerző, a Kelet-közép-európai Bankfigyelő Hálózat felel, nem tekinthető az Európai Unió vagy a CINEA hivatalos álláspontjának.

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	4
Hidrogén az Unióban: milyen típust, milyen célra?	5
A megújuló hidrogén finanszírozása az Unióban	7
Országos áttekintések.....	10
Magyarország	10
A legfontosabb kihívások.....	17
Ajánlások	19

Bevezetés

Az elmúlt években a hidrogén a zöld átállással összefüggésben és főként az uniós szakpolitikákban való kiterjedt jelenléte miatt vált ismertté. A hidrogén potenciálisan támogathatja a dekarbonizációs erőfeszítéseket a nehezen karbonmentesíthető ágazatokban, ahol a villamosítás túl költséges és rossz hatékonyságú, és ahol az Unió erőfeszítéseket tett a szükséges jogalkotási és szabályozási keretek megteremtésére. Emellett milliárdos nagyságrendű közpénzeket szabadítottak fel az európai hidrogénpiac létrehozásának támogatására.

Amióta az Európai Bizottság 2020-ban közzétette hidrogénstratégiáját¹, számos tagállam követte a példát, és kidolgozta saját nemzeti hidrogénstratégiáját, hogy meghatározza, milyen szerepet játszik ez az energiahordozó a dekarbonizációs folyamatban.

Egyre több bizonyíték mutat azonban arra, hogy a Bizottság talán túl optimista volt a hidrogén hozzájárulását illetően.

Jelen tájékoztató anyag kifejti ezt a kérdést, és rámutat, hogy a közép- és kelet-európai uniós tagállamokban is hasonló túlzott optimizmus uralkodik a hidrogén szerepével kapcsolatban. A tájékoztató három közép- és kelet-európai országot – Magyarországot, Lengyelországot és Romániát – vizsgál meg a nemzeti hidrogénstratégiák és a nemzeti energia- és klímatervek (NEKT-ek) elemzése alapján.

A stratégiákban megcélzott ágazatokat, figyelembe vett hidrogéntípusokat, a jelenlegi keresletet és termelést, valamint a közfinanszírozású hidrogénprojekteket vizsgálva megállapítja, hogy ezek a projektek nem célorientáltak, és azt kockáztatják, hogy jelentős mennyiségű közfinanszírozást pazarolnak el fosszilis üzemanyagokra és/vagy a hidrogén nem hatékony módon történő felhasználására. A hidrogént mindenre kiterjedő megoldásként kezelik, ahelyett, hogy olyan korlátozott alkalmazásokban fejlesztenék, ahol (megfelelően) támogatja a dekarbonizációs erőfeszítéseket.

Arra a következtetésre jutottunk, hogy a hidrogén közfinanszírozását korlátozni kell az Unióban, és csak a legszükségesebb végfelhasználói alkalmazására összpontosítani. Ehhez elsősorban a jelenlegi fosszilis alapú hidrogén alkalmazásának kiváltása, valamint a nehezen villamosítható energiaigényes ipari folyamatok és távolsági közlekedés tartoznak. Az ezen kívüli megoldásokra nem szabadna közfinanszírozást biztosítani.

---

¹ Európai Bizottság, [Hidrogénstratégia a klímasemleges Európáért](#), EUR-Lex, 2020. július 8.

Hidrogén az Unióban: milyen típust, milyen célra?

Az Európai Bizottság jövőképét többek között a 2020-as uniós hidrogénstratégia², a 2022-es REPowerEU terv³, a megújuló energiaforrásokról szóló irányelv 2023-ban elfogadott felhatalmazáson alapuló jogi aktusai^{4,5} és a 2024-ben elfogadott hidrogén- és gázdekarbonizációs csomag⁶ vázolja fel.

A hidrogénstratégia⁷ szerint erre az energiahordozóra a dekarbonizációhoz van szükség az olyan karbonintenzív iparágakban, mint az acél-, a vegyipar és a cementipar, valamint a nehézgépjárművek, a hajózás és a légi közlekedés terén, ahol a villamosítás nem hatékony megoldás. A hidrogén szerepe az energiatárolásban, a hálózatkiegyenlítésben és a műtrágyákhoz szükséges ammónia előállításában is hangsúlyos.

A terv szerint először a finomítóknál, az ammónia- és metanolgyártásban, a vasúthálózat egyes részein, valamint a nehéz tehergépjárművekben helyettesítenék a fosszilis (alapú) hidrogén jelenlegi felhasználását, mivel ezek villamosítása nehéz vagy nem megvalósítható.

Az EU szakpolitikai prioritása a megújuló vagy „zöld” hidrogén előállítása, mivel ez rendelkezik a legjelentősebb üvegházhatású gázkibocsátás-csökkentési potenciállal.⁸ Ellentétben a fosszilis alapú „szürke” (szén-dioxid-leválasztás nélküli) vagy „kék” (szén-dioxid-leválasztással rendelkező) hidrogénnel, amelyek nem játszhatnak hasznos szerepet a dekarbonizációban a magas szén-dioxid- és metánkibocsátásuk miatt⁹, a megújuló hidrogénnek (habár korlátozott, de) szerepe van az éghajlatpolitikában, mert szükséges (és hatékonyan hozzájárul) a nehezen karbonmentesíthető ágazatok dekarbonizációjához.

Az energiaátmenet felgyorsítása érdekében az EU hidrogénstratégiája és a REPowerEU terv 10 millió tonna megújuló hidrogén előállítását tűzte ki célul uniós szinten. A REPowerEU terv emellett 2030-ra 10 millió tonnás importcél is vállalt. E vállalások célja, hogy a 2022 előtt tervezettnél gyorsabban csökkentse az EU fosszilis gáztól való függőségét, mivel a tervek szerint a hidrogén felváltja majd a fosszilis gáz néhány jelenlegi ipari alkalmazását.

---

² Ibid.

³ Európai Bizottság, [REPowerEU Plan](#), *EUR-Lex*, 2022. május 18.

⁴ Európai Bizottság, [A BIZOTTSÁG \(EU\) 2023/1184 FELHATALMAZÁSON ALAPULÓ RENDELETE \(2023. február 10.\) az \(EU\) 2018/2001 európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a nem biológiai eredetű megújuló üzemanyagok előállítására vonatkozóan részletes szabályokat meghatározó uniós módszertan létrehozásával történő kiegészítéséről](#), *EUR-Lex*, 2023. február 10.

⁵ Európai Bizottság, [A BIZOTTSÁG \(EU\) 2023/1185 FELHATALMAZÁSON ALAPULÓ RENDELETE \(2023. február 10.\) az \(EU\) 2018/2001 európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a széntartalom újrahasznosításával nyert üzemanyagok révén elért üvegházhatásúgázkibocsátás-megtakarítás minimális küszöbértékének megállapítása, valamint a nem biológiai eredetű, folyékony vagy gáznemű, megújuló energiaforrásokból származó közlekedési célú üzemanyagok és a széntartalom újrahasznosításával nyert üzemanyagok révén elért üvegházhatásúgázkibocsátás-megtakarítás meghatározására szolgáló módszertan megállapítása útján történő kiegészítéséről](#), *EUR-Lex*, 2023. február 10.

⁶ Európai Bizottság, [AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS \(EU\) 2024/1788 IRÁNYELVE \(2024. június 13.\) a megújuló gáz és a földgáz, valamint a hidrogén belső piacára vonatkozó közös szabályokról, az \(EU\) 2023/1791 irányelv módosításáról, valamint a 2009/73/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről](#), *EUR-Lex*, 2024. június 13.

⁷ Európai Bizottság, [Hidrogénstratégia a klímasemleges Európáért](#), *EUR-Lex*, 2020. július 8.

⁸ Ibid.

⁹ Robert W. Howarth és Mark Z. Jacobson, [How green is blue hydrogen?](#), *Energy Science & Engineering*, 9(10), 1676-1687, 2021.

A megújuló energiaforrásokról szóló irányelv (RED) felhatalmazáson alapuló jogi aktusai a megújuló hidrogént a „nem biológiai eredetű megújuló üzemanyagok” (RFNBO) közé sorolják, és meghatározzák a megújuló hidrogén fogalmát. A megújuló vagy RFNBO hidrogént elektrolízissel állítják elő (a víz hidrogénre és oxigénre történő szétválasztásával), míg magát az elektrolizációs folyamatot megújuló forrásokból, például szél- és napenergiából származó villamos energiával működtetik. Amennyiben a megújuló hidrogént a fogyasztás helyén állítják elő, az csökkentheti az importált üzemanyagoktól való függőséget is.

A megújuló hidrogén is tartogat azonban kihívásokat. 2022-ben a globálisan előállított hidrogénnek csupán 0,1-0,2 százaléka volt megújuló, a nagy részét pedig fosszilis földgázból állították elő.¹⁰ Ennek oka, hogy a megújuló hidrogén előállítása jelenleg 1,5-6-szor drágább, mint a fosszilis alapú termelés.¹¹ Bár a megújuló hidrogén költséghatékonysága várhatóan növekedni fog a megújuló energia és az elektrolízises előállítás széleskörű elterjedésével, a hatékonysági probléma leküzdhetetlen fizikai akadályt jelent a költségek csökkentésében.

Ha figyelembe vesszük a teljes értékláncot a termeléstől a szállításon át a hidrogén végső felhasználásáig, a „hidrogéngazdaság” nem hatékony a rendkívül energiaigényes termelés és az ellátási lánc mentén jelentkező energiaveszteségek miatt.

Amikor a megújuló villamos energiát hidrogénné alakítják át, az előállítási folyamat során az energia körülbelül 20-30 százaléka elvész.¹² E mellett a termelt hidrogén tárolása és sűrítése további 10-15 százaléknyi energiát igényel.¹³ Továbbá, amikor a hidrogént újra felhasználható energiává alakítják át, akár égetéssel, akár üzemanyagcellákban, további 20-60 százalékos hatékonyságveszteség keletkezik, az átalakításhoz használt technológiától függően.¹⁴ A szintetikus üzemanyagok, például az ammónia és a metanol hidrogénből történő előállítása szintén további energiaveszteséggel jár.

E hatékonyságveszteségek miatt a végfelhasználások közvetlen villamosítását kell előnyben részesíteni, míg a hidrogént mint kevésbé hatékony dekarbonizációs eszközt csak akkor szabad alkalmazni, ha más lehetőség nem áll rendelkezésre.

Ezek a hatékonysággal és árral kapcsolatos problémák nem segítették az EU-t abban, hogy elérje Bizottság által 2020-ra kitűzött, túlságosan ambiciózus célokat. A 2024-re kitűzött uniós stratégiai cél az volt, hogy legalább 6 gigawatt (GW) megújuló hidrogén elektrolizálót telepítsenek, és akár egymillió tonna megújuló hidrogént állítsanak elő. 2023 szeptemberében a megújuló hidrogén elektrolizálók kapacitása 0,23 GW volt, ami a tervezett 6 GW-os stratégiai célnak alig négy százalékát tette ki; a termelés pedig 0,03 millió tonna körül alakult.¹⁵ Ezen adatok alapján az EU megújuló hidrogéntermelésének a következő öt évben 200-szorosára kellene növekednie ahhoz, hogy 2030-ra elérje a 10 millió tonnás célt.

---

¹⁰ Nemzetközi Energiaügynökség, [Global Hydrogen Review 2024](#), Nemzetközi Energiaügynökség, 2024. október.

¹¹ Ibid.

¹² IRENA, [Green Hydrogen Cost Reduction: Scaling up Electrolysers to Meet the 1.50C Climate Goal](#), Nemzetközi Megújuló Energia Ügynökség, 2020.

¹³ EECA, [Green Hydrogen](#), Energy Efficiency and Conservation Authority of New Zealand, hozzáférés: 2024. október 28.

¹⁴ Ibid.

¹⁵ Hydrogen Europe, [Clean Hydrogen Monitor 2023](#), Hydrogen Europe, 2023. október.

A szakpolitikai célkitűzések és a valóság közötti kapcsolat hiánya arra mutat, hogy politikai szinten csodaszerként tekintenek a hidrogénre, miközben a gyakorlatban állítólagos hasznosságának csupán töredékét érte el.

Ráadásul, miközben az országok a megújuló energiaforrások kapacitásának megfelelő ütemű növeléséért küzdenek, hogy biztosítsák a fűtés, hűtés, közlekedés és egyes ipari ágazatok villamosítását, fennáll a veszélye, hogy a megújulók nem hatékony hidrogéntermelésre történő felhasználása a villamos energia közvetlen felhasználásával verseng. Ezért a megújuló hidrogént csak a többlet megújuló energia felhasználásával kellene előállítani, pl. akkor, amikor a kereslet alacsonyabb.

Összességében, bár a megújuló hidrogén továbbra is szükséges része bizonyos ágazatok dekarbonizációjának, az árával és hatékonyságával kapcsolatos kihívások miatt viszonylag szűkös erőforrás marad, amelyet a dekarbonizációs folyamatokban céltartan ott kell alkalmazni, ahol a legnagyobb szükség van rá, és ahol nincs jobb alternatíva.

A jelek szerint az Európai Bizottság is kezd ráébredni erre. A Bizottság 2024 februárjában, az EU 2040-es klímacéljára vonatkozó hatásvizsgálatában az évtized végére alig több mint hárommillió tonna hidrogén ösztérmeléssel számolt, ami messze elmarad a hidrogénstratégia és a REPowerEU célkitűzéseitől.¹⁶

Az Európai Számvevőszék 2024. júliusi jelentése¹⁷ az Unió megújuló hidrogénre vonatkozó iparpolitikájáról arra figyelmezteti a Bizottságot, hogy „eljött a valós helyzet vizsgálatának ideje” az EU 2030-ra kitűzött hidrogéntermelési és -import-célkitűzéseivel kapcsolatban, irreálisnak és túlságosan ambiciózusnak nevezve azokat. A Számvevőszék továbbá azért bírálta a Bizottságot, mert a célok kitűzése előtt nem végzett megfelelő elemzéseket, és ezzel a hidrogénnel kapcsolatos tényeken alapuló döntéshozatal hiányának szélesebb körű problémájára világított rá.

A megújuló hidrogén finanszírozása az Unióban

Az EU hidrogénstratégiájának céljait és terveit különböző finanszírozási mechanizmusok támogatják a különböző finanszírozási forrásokból. A rendelkezésre álló források becsült összege – amely magában foglalja mind a technológiasemleges alapokat, amelyekre a hidrogénprojektek pályázhatnak, mind a kizárólag a hidrogénre irányuló alapokat is – 137,7 milliárd dollár (kb. 126,8 milliárd euró) az Unióban és tagállamaiban, amelyből 67,9 milliárd dollár (kb. 62,5 milliárd euró) az EU által biztosított finanszírozás.¹⁸ Azonban e finanszírozás nagy része nem kizárólag a megújuló hidrogénre irányul, hanem szinte minden alapon szerepel az alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogén is.¹⁹

---

¹⁶ Európai Bizottság, [Commission Staff Working Document, Impact assessment report part 3 accompanying the document Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, Securing our future: Europe's 2040 climate target and path to climate neutrality by 2050 building a sustainable, just and prosperous society](#), EUR-lex, 2024. február 6.

¹⁷ Európai Számvevőszék, [The EU's industrial policy on renewable hydrogen – Legal framework has been mostly adopted – time for a reality check](#), Európai Számvevőszék, 2024. július 16.

¹⁸ The Oxford Institute for Energy Studies, [2024 State of the European Hydrogen Market Report](#), Oxford Institute for Energy Studies, 2024. június.

¹⁹ Ibid.

A rendelkezésre álló finanszírozásra vonatkozó becslések is jelentősen eltérnek. Az Európai Számvevőszék jelentésében²⁰ szereplő becslés szerint 2027-ig az uniós finanszírozási programokban valójában 18,8 milliárd euró áll rendelkezésre hidrogénprojektekre, és ennek nagy része a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszközből (RRF) származik.

1. táblázat. A hidrogénre szánt uniós finanszírozási források, 2021–2027²¹

Alap	Hidrogén típusa	Rendelkezésre álló források (millió EUR)	Részletek
Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (CEF) – Közlekedés	Megújuló Alacsony szén-dioxid-kibocsátású ²²	250 (lekötött)	üzemanyagtöltő állomások, termelő és tároló létesítmények
Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz (CEF) – Energia	Megújuló Alacsony szén-dioxid-kibocsátású	3,4 (lekötött)	Hálózatok és tárolás
Innovációs Alap – Európai Hidrogénbank	Megújuló	800 (lekötött)	A megújuló hidrogén EU-n belüli előállítására és behozatala
Innovációs Alap – projektek	Megújuló Alacsony szén-dioxid-kibocsátású	2202 (lekötött)	Hidrogén előállítása és felhasználása, elektrolizátor gyártása
Horizont Európa – Tiszta Hidrogén Közös Vállalkozás	Megújuló Alacsony szén-dioxid-kibocsátású	1200 (kiosztva)	Kutatási és innovációs projektek

²⁰ Európai Számvevőszék, [Az Unió megújuló hidrogénnel kapcsolatos iparpolitikája – A jogi keretet nagyrészt elfogadták – ideje valós körülmények között értékelni az alkalmazást](#), Európai Számvevőszék, 2024. július 16.

²¹ Ibid.

²² A megújuló gáz, a földgáz és a hidrogén belső piacára vonatkozó közös szabályokról szóló (EU) 2024/1788 irányelv szerint „alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogén”: olyan hidrogén, amelynek energiatartalma nem megújuló forrásokból származik, és amely eléri a 70 %-os üvegházhatásúgáz-kibocsátás-csökkentési küszöbértéket, összehasonlítva az (EU) 2018/2001 irányelv 29a. cikkének (3) bekezdése alapján elfogadott, a nem biológiai eredetű megújuló tüzelőanyagok és a széntartalom újrahasznosításával nyert üzemanyagok használatából eredő üvegházhatásúgáz-kibocsátás-megtakarítás értékelésére szolgáló módszertanban megállapított, a nem biológiai eredetű megújuló tüzelőanyagokra alkalmazandó fosszilisüzemanyag-komparátorral. A gyakorlatban ez főként nukleáris eredetű hidrogént és fosszilis gázból származó hidrogént jelent szén-dioxid-leválasztással és -tárolással vagy -felhasználással. Mivel minden új atomerőművet túl későn építenének meg ahhoz, hogy pozitív hatást gyakoroljanak az éghajlati vészhelyzetre, és a radioaktív hulladék hosszú távú biztonságos tárolásának problémája továbbra is megoldatlan, valamint mivel a szén-dioxid-leválasztás még messze van a kereskedelmi életképességtől, véleményünk szerint az alacsony szén-dioxid-kibocsátású hidrogént nem kellene közpénzzel támogatni.

Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (beleértve a REPowerEU-t)	Megújuló Alacsony szén-dioxid-kibocsátású	13 628 (kiosztva)	Minden típusú projekt az értékláncban
Európai Regionális Fejlesztési Alap, Kohéziós Alapok, Igazságos Átmenet Alap	Megújuló Alacsony szén-dioxid-kibocsátású	Ismeretlen	Minden típusú projekt az értékláncban
InvestEU + LIFE	Megújuló Alacsony szén-dioxid-kibocsátású	799 (lekötött)	Termelési, ellátási és helyszíni tárolási projektek
Modernizációs Alap	Megújuló Alacsony szén-dioxid-kibocsátású	Ismeretlen	Minden típusú projekt az értékláncban
Európai Beruházási Bank	Megújuló Alacsony szén-dioxid-kibocsátású	Ismeretlen	Minden típusú projekt az értékláncban

Forrás: Európai Számvevőszék, [Különjelentés 11/2024: Az Unió megújuló hidrogénnel kapcsolatos iparpolitikája – A jogi keretet nagyrészt elfogadták – ideje valós körülmények között értékelni az alkalmazást](#), Európai Számvevőszék, 2024. július 17.

Országos áttekintések

Magyarország

Háttér

Magyarország Nemzeti Hidrogénstratégiáját²³ 2021-ben fogadták el, és a tervek szerint 2025-ben vizsgálják felül. Célmeghatározása szerint „erős kompetenciákat fejlesztünk ki a hidrogén értéklánc kulcsfontosságú elemei mentén, mely célzott KFI, valamint gazdaságfejlesztési tevékenységekkel kiegészítve a karbonsemleges társadalom felé való elmozdulást és a magyar gazdaság versenyképességének fenntartását szolgálja”.

A stratégia különböző hidrogéntípusokat említ: zöld, kék, türkiz, szürke; „karbonszegény” és „karbonmentes”, de nem definiálja egyértelműen ezeket, elfedve lehetséges éghajlati (és környezetterhelési) hatásukat.

Az elsősorban napenergiából előállított megújuló hidrogén a stratégia hosszú távú fókusza. Nem határoz meg azonban külön a megújuló hidrogénre vonatkozó célkitűzést, csak a „zöld és egyéb karbonmentes” hidrogénre vonatkozóan, amelybe beleérti az atomenergiát és esetleg a biomasszát; utóbbi karbonsemlegességét heves viták övezik.²⁴

A magyar stratégia a fosszilis hidrogén szén-dioxid-leválasztással és -tárolással (CCS) történő felhasználása mellett érvel rövid- és középtávon, hogy életképes hidrogénpiacot hozzon létre, de még 2050-ben is része a fogyasztási forgatókönyveknek. Az ország frissített NEKT-jének (2024) modellezése tartalmazza a hidrogént, de nem határozza meg annak forrását vagy előállítását módját.

A stratégia szerint 2020-ban Magyarország 160 000 tonna fosszilis hidrogént fogyasztott: a műtrágyagyártás (115 000 tonna), a kőolaj-finomítás (25 000 tonna) során és a vegyiparban (20 000 tonna).

A magyar kormány azonban arra számít, hogy a jövőben a hidrogén iránti fő kereslet az ipar és a közlekedés területén jelentkezik majd. A megcélzott iparágak az ammóniagyártás, a vas- és acélgártás (2040-től), a vegyipar, valamint kisebb mértékben a finomítók és a cementgyártás. A megújuló vagy a nukleáris hidrogént 2040 után a fűtésben és hűtésben, valamint az energiatermelésben is felhasználnák majd.

A magyar NEKT előrejelzései²⁵ szerint a hidrogén 2026-tól hozzájárulhat a közlekedési ágazat (nehézszárművek, buszok) dekarbonizációjához Magyarországon. A NEKT további intézkedéseket is magában foglaló (WAM) forgatókönyve szerint a hidrogén 2050-re a közlekedés megújulóenergia felhasználási szintjének akár negyedét is adhatja.²⁶

---

²³ Magyarország Kormánya, [Magyarország nemzeti hidrogénstratégiája](#), Magyarország Kormánya, 2021. május.

²⁴ World Wide Fund For Nature, [Scientist Letter to Biden, von der Leyen, Michel, Suga & Moon Re. Forest Biomass](#), World Wide Fund For Nature, 2021. február 11.

²⁵ Magyarország Kormánya, [Nemzeti Energia- és Klímaterv 2024. évi aktualizált változat](#), Magyarország Kormánya, 2024.

²⁶ Magyarország Kormánya, [Nemzeti Energia- és Klímaterv 2024. évi aktualizált változat](#), Magyarország Kormánya, 2024, 242.

A stratégia közvetlen beruházásokat tartalmaz, például a Zöld Busz Programot, benne a hidrogén tömegközlekedésben történő kísérleti alkalmazásával; a Zöld Kamion Programot, valamint a villamos energia szezonális tárolóként való hidrogén alkalmazást. A kiemelt projektek közé tartozik a szén-dioxid-szállítás és -tárolás, a rendszerintegráció, valamint a szén-dioxid leválasztása és felhasználása a petrokémia területén.

A 2030-ra becsült 162 000 tonna hazai hidrogéntermelésből a stratégia célja évi 20 000 tonna „karbonszegény” (szén-dioxid-leválasztással rendelkező fosszilis földgázalapú hidrogén), valamint évi 16 000 tonna „zöld és egyéb karbonmentes” hidrogén előállítás, 240 MW elektrolizátorkapacitás telepítése mellett. A hidrogén előállításához szükséges további megújuló energia termelési igényeket a stratégia vagy a NEKT nem tartalmazza. A hidrogén fennmaradó részét fosszilis gázból állítják elő.

Bár a stratégia 2030 és 2040 között a fosszilis hidrogéntermelés jelentős csökkenésével, 2040 és 2050 között pedig a megújuló és nukleáris hidrogéntermelés növekedésével számol, a fosszilis gáznak továbbra is kulcsszerepet szán. A stratégia a 2020-as évhez képest 2050-re a hazai hidrogéntermelés másfélszeres növekedését irányozza elő, amelynek 43 százalékát (több mint 100 000 tonnát) a szén-dioxid-leválasztást tartalmazó, fosszilis alapú hidrogén képezi majd, táplálva a hosszú távú fosszilis függőséget.

A stratégia nem tartalmaz hidrogénimportra vagy -exportra vonatkozó terveket 2030-ig. Az első néhány évben még a hidrogén belföldi szállítása is korlátozott marad, mivel a termelés és a fogyasztás földrajzilag összekapcsolódik. A NEKT azonban jelzi, hogy 2030 után a megújuló energiaforrásokról szóló irányelv magasabb RFNBO-célkitűzéseit részben importból fedeznék, és hangsúlyozza a hidrogénellátás biztonságának fontosságát a jövőben. Magyarország 2030-ig tervezi a hidrogénfolyosókhoz való csatlakozást és az európai hidrogén gerinchálózatban való részvételt, valamint regionális tranzitfunkció létrehozását, ami a jövőbeni határokon átnyúló kereskedelmet feltételez.

A stratégia szerint 2030-ig a hidrogént legalább két százalékban fosszilis gázzal tervezik bekeverni a meglévő gázszállító rendszerben, majd ezt követően külön hidrogénvezetéseket építtetne. Ez egyrészt a meglévő csővezetékek egy részének átalakítását, másrészt pedig új csővezetékek építését jelentené a kereslet függvényében. A meglévő gázvezetékek és kompresszorállomások átalakítását már tanulmányozzák. A Mátra és a Tisza II. erőművek új kombinált ciklusú gázturbinás (CCGT) blokkjai építésére vonatkozó pályázati felhívások (tenderek) legalább öt, de akár 30 százalékos hidrogén-bekeverésről tesznek említést.

Magyarország vizsgálja annak lehetőségét, hogy egyes gáztároló kapacitásokat hidrogéntárolóvá alakítson át. Az MFGT (Magyar Földgáztároló Zrt.) „Akvarin” elnevezésű kísérleti projektet hajt végre, amelynek célja a földalatti gáztárolók hidrogénnel való kompatibilitásának tesztelése. Az ország úgy alakítaná át gáztárolóit, hogy a kelet-nyugati szállítási útvonalokról a dél-észak-nyugati irányba történő elmozdulás érdekében hidrogénnel kompatibilissé tegye azokat, de konkrét intézkedéseket nem ismertetnek.

A stratégia két hidrogénvölgy tervét vázolja fel: a Dunántúli Hidrogénvölgy “ökoszisztémát”, amely a paksi atomerőműhöz kapcsolódna, és az Észak-keleti hidrogénvölgyét, amely a mátrai szénerőmű telephelyére tervezett új CCGT erőműhöz kapcsolódhat.

A NEKT általánosságban kitér Magyarország határkeresztesző fosszilis gázkapacitásainak további bővítésére, megemlíti a földgázszállító rendszerüzemeltető (FGSZ) hálózatfejlesztési tervét, és konkrétan utal a

Szlovéniával való új fosszilis gázösszeköttetésre, amelynek teljes mértékben hidrogénkompatibilisnek kell lennie. A NEKT szerint ez közvetlen hozzáférést biztosítana Szlovéniának a magyarországi fosszilis gáztárolókapacitáshoz, míg Magyarországnak alternatív beszerzési útvonalat biztosítana az LNG és a jövőbeni hidrogénimport számára Észak-Olaszországon keresztül.

Az FGSZ 10 éves hálózatfejlesztési terve²⁷ szintén leírja a gázvezetékek átalakítását tovább vizsgálandó (4-10 év alatt megvalósítandó) projekteket: új (szlovén, szlovák, román) és átalakítandó (ukrán) vezetékekből álló hidrogénfolyosókat javasol az import/export és a betáplálási igényekre való felkészülés érdekében. Magyarország tervezi továbbá fosszilis gáz és hidrogén együtt égetése kísérleti programok indítását a CCGT-k számára.

Finanszírozás

A hidrogénstratégia néhány prioritási projektje rendelkezik költségbecslésekkel és lehetséges finanszírozási forrásokkal (uniós alapok operatív programjai, Modernizációs Alap, nemzeti költségvetés). Nincs azonban becslés a stratégia által kitűzött célok eléréséhez szükséges teljes költségekre vonatkozóan.

A felülvizsgált NEKT tájékoztatást nyújt a REPowerEU keretében, illetve a Kohéziós Alapból/Európai Regionális Fejlesztési Alapból (ERFA) finanszírozott magyar Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz²⁸ (KEHOP Plusz) keretében történő hidrogénfinanszírozásról.

A nemzeti Helyreállítási és Ellenállóképességi Terv és REPowerEU fejezete²⁹ tartalmaz hidrogényártásra, hidrogénszállító teherautókra, buszokra és töltőállomásokra vonatkozó intézkedéseket. A REPowerEU fejezet³⁰ 100 milliárd forintot különít el a megújuló hidrogéntermelésre (30 MW elektrolizátorkapacitás) és a közlekedésben való felhasználásra (hidrogénjárművek és töltőállomások), hogy hozzájáruljon a hidrogénstratégia céljaihoz.³¹

A KEHOP Plusz 54,3 milliárd forintot különít el a hidrogén széles körű használatának előmozdítására, beleértve a nem megújuló forrásból származó hidrogént is. Bár még nem jelentek meg hidrogénnel kapcsolatos KEHOP Plusz pályázati felhívások, a támogatható projekt típusok között szerepel a hidrogén előállítás, tárolása, felhasználása és szállítása. Az operatív program kijelenti, hogy a támogatási program céljai között szerepel a szén-dioxid-leválasztási technológiák támogatása a „karbonszegény” hidrogén előállításához, valamint a meglévő gázinfrastruktúra korszerűsítése a hidrogén bekeverhetősége érdekében.

Az Igazságos Átmenet Alap (a KEHOP Plusz 5. prioritása) az innovatív energiatárolási intézkedés keretében egy kisebb, hidrogénnel kapcsolatos kísérleti projektet is finanszírozhat.

Ami a nemzeti forrásokat illeti, az EU Kibocsátáskereskedelmi Rendszeréből (EU-ETS) származó bevételek jelentős forrást jelentenek a hidrogén finanszírozására, mintegy 20 milliárd forintot fordítva a hidrogén

²⁷ FGSZ, [Az integrált földgázrendszer nemzeti tízéves fejlesztési javaslata](#), FGSZ, 2024. augusztus.

²⁸ Magyarország Kormánya, [Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz](#), Magyarország Kormánya, 2023.

²⁹ Magyarország Kormánya, [Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi terve](#), Magyarország Kormánya, 2023.

³⁰ Magyarország Kormánya, [REPowerEU Terv](#), Magyarország Kormánya, hozzáférés: 2024. október 28.

³¹ Magyarország Kormánya, [Nemzeti Energia- és Klímaterv 2024](#), Európai Bizottság, Szakpolitikák és intézkedések I. melléklet.

előállításával, tárolásával és szállításával kapcsolatos különböző tervezési, pilot és demonstrációs projektekre.³²

A hidrogénstratégia nem méri fel Magyarország hidrogénre vonatkozó terveinek társadalmi hatásait, például a végfelhasználókra háruló költségeket.

2. táblázat. Finanszírozási igények becslése a magyar hidrogénstratégiában

Projekt	Alap (2021–2027)	Becsült költség (milliárd HUF)	Hidrogén típusa	Leírás
Zöld Kamion Program	Kohéziós Alap/ERFA	35-40	Nincs meghatározva	Töltőhálózat kiépítése, a hidrogénüzemű tehergépjárműveket támogató és kiszolgáló iparágak fejlesztése, járművek beszerzése.
Zöld Busz Program Plusz	Nemzeti költségvetés Kohéziós Alap/ERFA	10-20	Nincs meghatározva	300 elektromos és hidrogénüzemű busz 2025-ig, töltőpontok kiépítése
Hidrogénvölgyek létrehozása Magyarországon	Kohéziós Alap/ERFA	10-20	Megújuló Nukleáris Fosszilis gáz CCS-szel	2030-ig 2 hidrogénvölgy jön létre: Dunántúli hidrogénvölgy “ökoszisztéma” (a paksi atomerőmű bevonásával) és Észak-keleti hidrogénvölgy (lehetséges kapcsolat a Mátra CCGT-vel).
Hidrogén Highway Projekt	Kohéziós Alap/ERFA Modernizációs Alap	20-30	Megújuló Nukleáris	A meglévő gázszállítási és -tárolási infrastruktúra értékelése és újrafelhasználása
Kék Hidrogén Projekt ipari hidrogén-felhasználásra	Kohéziós Alap/ERFA Modernizációs Alap	20	Fosszilis gáz CCS-szel	CCS technológia bevezetése, CCU-kutatás, pirolízis kísérleti projekt, háttérpar és szolgáltatások fejlesztése
Hidrogén kutatás, fejlesztés és innováció	Kohéziós Alap/ERFA Modernizációs Alap	10	Nincs meghatározva	KFI, oktatás

Forrás: Magyarország Kormánya, [Magyarország Nemzeti Hidrogénstratégiája](#), Magyarország Kormánya, 2021.

³² Magyar Államkincstár, [Kincstári Monitoring Rendszer \(OTR\)](#), Magyar Államkincstár, hozzáférés: 2024. augusztus 28.

3. táblázat. A hidrogénnel kapcsolatos programokra elkülönített összegek Magyarországon

Projekt	Alap	Előirányzat (milliárd HUF)	Hidrogén típusa	Leírás
A hidrogén használatának előmozdítása	ERFA Állami költségvetés (KEHOP Plusz)	54,3	Megújuló Nukleáris Fosszilis gáz CCS-szel	Hidrogén előállítása, felhasználása, szállítása, tárolása Hidrogéntöltő állomások Ipari klaszterek létrehozása A hidrogén-bekeverés a gázinfrastruktúrába
Hidrogénberuházások – H ₂ -termelés pillér	RRF/REPowerEU	52,8	Megújuló	30 MW elektrolizátor kapacitás
Hidrogénberuházások – H ₂ felhasználási pillér	RRF/REPowerEU	17,6	Nincs említés	47 hidrogénüzemű jármű, 5 hidrogén-töltőállomás

Forrás: Magyarország Kormánya, [Végleges, aktualizált NEKT 2021-2030 \(2024-ben benyújtott\)](#) (I. melléklet: szakpolitikák és intézkedések, 93-95).

4. táblázat. Magyarországon közfinanszírozásban részesült, hidrogénnel kapcsolatos projektek

Projekt	Alap	Előirányzat (millió EUR)	Hidrogén típusa	Leírás
Nemzeti hidrogéntechnológiai laboratórium létrehozása ³³	RRF	6,304	N/A	Megújuló Energiák Nemzeti Laboratórium és Hidrogén Laboratórium közös finanszírozása Hidrogéntechnológiák és széndioxid-leválasztás és -felhasználás
Akvamarin projekt ³⁴	Állami költségvetés Magán	5	Nincs említés	2,5 MW-os elektrolizátor, földalatti gáztárolók tesztelése a hidrogénnel való kompatibilitás szempontjából

³³ HUN-REN Magyar Kutatási Hálózat, [Megújuló Energiák Nemzeti Laboratórium - HUN-REN TTK](#), HUN-REN Magyar Kutatási Hálózat, hozzáférés: 2024. október 28.

³⁴ MFGT Magyar Földgáztároló Zrt, [Akvamarin](#), Magyar Földgáztároló Zrt, hozzáférés: 2024. október 28.

Hidrogénkeverés a gázszállító rendszerben (Flumen projekt) ^{35,36}	Állami költségvetés	2,3	Nincs említés	Kísérleti projekt: rendszerelemek építése és tesztelése max. 10 százaléknyi hidrogén szállításához a gázszállító rendszerben
Power-to-gas hidrogéntárolás ³⁷	Állami költségvetés	1,2	Megújuló	Hidrogéntároló rendszer a Bükkábrányi naperőműből nyert megújuló energia felhasználásával
Hidrogén előállítás, tárolása és szállítása ^{38,39}	Állami költségvetés	2	Megújuló	Technológiai demonstráció és a kereskedelmi léptékű üzleti modell megalapozása
Kisléptékű vízi szállítás ⁴⁰	ERFA	0,082	Nincs említés	Hidrogén üzemanyagcella prototípusának fejlesztése kishajók számára a Balatonon és a folyókon

³⁵ Miskolci Egyetem, [FLUMEN Projekt \(1. fázis\)](#), Miskolci Egyetem, hozzáférés: 2024. október 28.

³⁶ Miskolci Egyetem, [FLUMEN Projekt \(2. fázis\)](#), Miskolci Egyetem, hozzáférés: 2024. október 28.

³⁷ Bükkábrányi Energiapark, [Mérőldkövek](#), Bükkábrányi Energiapark, hozzáférés: 2024. október 28.

³⁸ Magyar Hidrogén és Tüzelőanyag-cella Egyesület, [Hidrogén hírlevél 2021/1](#), Magyar Hidrogén és Tüzelőanyag-cella Egyesület, 2021. április, 6. o.

³⁹ Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal, [Karbonmentes, többlet villamos energia innovatív technológia által gázelegiává \(hidrogén, biometán\) történő alakítását célzó fejlesztések megvalósítása \(2020-3.1.2-ZFR-KVG\), támogatott projektek](#), NKFIH, hozzáférés: 2024. október 28.

⁴⁰ Kontakt-Elektro Kft., [GINOP-2.1.2](#), Kontakt-Elektro Kft., hozzáférés: 2024. október 28.

Lengyelország

Románia

Jelen magyar nyelvű kiadvány nem tartalmazza Lengyelország és Románia fejezeteket. Az eredeti fejezetek itt olvashatók: https://bankwatch.org/wp-content/uploads/2024/10/2024_10_31_Looking-beyond-the-hype_public-funding-of-hydrogen-in-central-and-eastern-Europe.pdf

A legfontosabb kihívások

Magyarország, Lengyelország és Románia példájából kiindulva a közép- és kelet-európai kormányok arra számítanak, hogy a hidrogén jelentős szerepet fog játszani dekarbonizációs stratégiáikban. Annak ellenére, hogy az EU a megújuló hidrogénre helyezi a hangsúlyt, a közép- és kelet-európai országoknak nem csak ez van a látóterében, és a teljes hidrogénpalettát mérlegelik.

Miközben elismerik a megújuló hidrogéntermelés fokozásának szükségességét, az országok aggasztó terveket készítenek a nem megújuló hidrogén felhasználásának növelésére. A három ország hidrogénstratégiája közül egyik sem zárja ki a fosszilis alapú hidrogén szükségességét, még 2030 után sem.

Magyarország és Lengyelország egyaránt a hidrogén-előállítási technológiák „technológiasemleges” meghatározását választja. Magyarország a nukleáris alapú víz elektrolízist is a „zöld és egyéb karbonmentes hidrogén” gyűjtőfogalma alá sorolja, és a fosszilis gázból szén-dioxid-leválasztással és tárolással (CCS) előállított hidrogént karbonszegénynek nevezi. Lengyelország pedig a CCS-szel ellátott fosszilis gázt, a nukleáris és a biomassza-alapú hidrogént a megújuló hidrogénnel együtt „karbonszegénynek” minősíti.

Mindhárom ország egyetért a hidrogénfelhasználás terén az Unió által prioritásnak minősített ágazatokkal: az ipar és a nehezen karbonmentesíthető ágazatok dekarbonizációjával. Azonban nem állnak meg itt, és a hidrogént minden ágazatban megoldásként kezelik, ahol dekarbonizációra van szükség.

Hidrogénstratégiáik és terveik nem célzott jellege azt eredményezi, hogy a korlátozottan elérhető (köz)finanszírozást nem irányítják kellőképpen a megújuló hidrogénre leginkább rászoruló ágazatokra. Ezért fennáll a veszélye annak, hogy az uniós forrásokat a fosszilis tüzelőanyagok és más, nagy kockázatú és gazdaságtalan alternatívák, például a nukleáris energia támogatására fordítják.

A magyarországi, lengyelországi és romániai hidrogénstratégiák egyik fő problémája, hogy a hidrogént előszeretettel kevernék a fosszilis gázzal, azt állítva, hogy ez csökkenti a szén-dioxid-kibocsátást. Magyarországon a hidrogént a tervek szerint a meglévő fosszilis gázszállító rendszerbe kevernék, míg az új gázerőművekben 5-30 százalékos hidrogén bekeverést terveznek. Lengyelországban az utólagosan felújított gázinfrastruktúra várhatóan 10 százalékos keveréket fog tartalmazni. Magyarországon és Romániában a kormányok kezdetben két százalékos hidrogénkeveréket terveznek a gázhálózatba; Románia pedig 20 százalékos arányt szeretne elérni, és erre a célra uniós forrásokat is befektetett. Még ha feltételezzük is, hogy mindezekben az esetekben csak megújuló hidrogént fognak használni – ami korántsem biztos –, a végső kibocsátás-megtakarítás marginális lenne, és egy korlátozott erőforrás elpazarlását jelentené.

Az egyik legnyilvánvalóbban alkalmatlan hidrogénfelhasználási mód, a fűtési és hűtési ágazat is bekerült valahogyan mindhárom ország stratégiájába. A tudományos eredmények⁴¹ arra utalnak, hogy a hidrogén nem költséghatékony megoldás a fűtési ágazat dekarbonizációjára, szemben a villamosítás nagyobb hatékonyságával és alacsonyabb költségeivel. A bizonyítékok ellenére Lengyelország a fűtési és hűtési infrastruktúrába a jövőben nagy beruházásokat tervez a hidrogén és fosszilis gáz keverékének bevezetésére,

---

⁴¹ Jan Rosenow, [A meta-review of 54 studies on hydrogen heating](#). *Cell Reports Sustainability*, 2023.

míg Románia 2030 után, Magyarország pedig potenciálisan 2040 után tervezi a hidrogén használatát a fűtésben.

Az országok azt sem elemezték, hogy milyen ütemben kell további megújuló energiaforrásokból származó hidrogént termelniük ahhoz, hogy a 2030-ig kitűzött megújuló hidrogén termelési céljaikat elérjék. A célok üteme és mértéke mind az EU-ban, mind az vizsgált országokban irreális és megvalósíthatatlan. Ez nem tükröződik az közfinanszírozású hidrogénprojektekben sem: a három ország közül Románia az egyetlen, amely viszonylag jelentős összegű finanszírozást biztosít elektrolizátorokra, és még ez is elhanyagolható a tervezett megújuló hidrogénfogyasztás szintjéhez képest. Egyik ország sem foglalkozik hidrogénstratégiájában a szükséges további megújuló kapacitások kérdésével. Ezért hatalmas finanszírozási és tervezési szakadék tátong a 2030-ra várt megújuló hidrogéntermelő kapacitás és a valóság között, mivel az országok nem rendelkeznek finanszírozott elektrolízis üzemhez és megújuló energiaforrásokhoz kapcsolódó projektekkel.

A hidrogén jelentősége a közlekedési ágazat dekarbonizációjában szintén túlzó és problematikus minden országban, figyelembe véve, hogy a villamosítás hatékonyabb és versenyképesebb alternatíva a helyi közlekedés és a személygépkocsik számára. Magyarországon és Lengyelországban is jelentős összegeket fordítanak felesleges hidrogénbuszok és egyéb járművek beszerzésére.

Valamennyi ország beruház a hidrogén szállításra, mind a gázszállító hálózatok átalakításával, mind a határokon átnyúló projektek és vadonatúj hidrogénvezetékek fejlesztésével, ami nem arányos a megújuló hidrogéntermelő kapacitások fejlesztésének mértékével.

Végül, teljesen figyelmen kívül hagyják az országok minden hidrogénfajtát alkalmazó megközelítéséből adódó helytelen közpénz-felhasználást vagy a megújuló hidrogén jövőbeli árának társadalmi hatását. Bár sok ma javasolt hidrogénprojekt csak a fosszilis üzemanyagokkal foglalkozó vállalatok álma marad, a rossz projektek finanszírozása még mindig nagy károkat okozhat. Az állampolgárokat pedig az a veszély fenyegeti, hogy végül nekik kell majd állniuk a vaskos számlát.

Fókuszálatlan, irreális és megfizethetetlen – ez a három jelző foglalja össze, hogy mi a közös Magyarország, Lengyelország és Románia hidrogénstratégiájában. Mindegyikük alá nem támasztott terveket nyújt az általuk elképzelt hidrogéngazdaságra vonatkozóan.

Ajánlások

A megújuló hidrogén ritka, drága és csak néhány egyedi esetben a leghasznosabb megoldás. Az EU-ban a közfinanszírozást korlátozni kell, a legszükségesebb végfelhasználói alkalmazásokra kell összpontosítani, és nem szabad az ezen a körön kívüli megoldásokhoz biztosítani.

- A nem megújuló hidrogén fejlesztését vagy használatát előmozdító projektek támogatását meg kell szüntetni. A fosszilis hidrogén támogatása nem megengedhető.
- A finanszírozás elosztásának független, valós, tudományos értékeléseken és a megújuló hidrogén jövőjére vonatkozó előrejelzéseken kell alapulnia, beleértve a végfelhasználókra háruló költségeket is. A beruházásoknak a realitások talaján kell állniuk.
- A keresleti oldali projektekbe történő beruházásoknak közvetlenül kapcsolódniuk kell a kínálati oldali projektek kapacitásához és beruházásaihoz, és lépést kell tartaniuk azokkal, hogy elkerülhető legyen az aránytalanság.
- A finanszírozásban prioritást kell élveznie a fogyasztási helyhez közeli megújuló hidrogén előállításának, illetve a nagy hatékonyságú hidrogénfelhasználásnak a nehezen karbonmentesíthető ágazatokban, ahelyett, hogy alacsony hatékonyságú vagy működésképtelen alkalmazások kapnának támogatást. A helyi tömegközlekedés vagy a személygépkocsik nem tekinthetők a hidrogén állami támogatására megfelelő ágazatoknak. Semmilyen körülmények között nem megengedhető a hidrogén legkevésbé hatékony végfelhasználásainak, például a fűtésnek és a hűtésnek a fejlesztése.
- A hidrogént fosszilis gázzal keverő projektek finanszírozását meg kell szüntetni.
- A hidrogénfelhasználás hatékonyságára vonatkozó további kritériumokat kell bevezetni, amelyek a teljes életciklus alatti kibocsátás-megtakarításon, a költséghatékonyságon, az energiahatékonyságon és az életképes alternatívákkal való összehasonlításon alapulnak. A kritériumokat a hidrogénprojektek finanszírozásának odaítélése előtt teljesíteni kell.
- A hidrogénre vonatkozó nemzeti stratégiákat és terveket a fent említett ajánlások alapján felül kell vizsgálni.